

अत्रेदंबोधं ॥ अस्मन्मातामहस्यसुताकैकसी तज्ज्येष्ठाभगिनीपुष्पोत्कटा कनिष्ठाकुंभीनसीतिपूर्वमुक्तं ॥ सुमालिभ्रातामाल्यवानस्मन्मातुर्ज्येष्ठः पितेत्यस्माकमार्यकः सः तस्य कन्यानला तत्कन्याकुंभीनसी सुमाल्यपत्यभूतकुंभीनस्या अन्या इति साचकुंभीनसी अस्माकमातृष्वसुः कन्या भवति ॥ अनलाया अस्मत्कनिष्ठमातृत्वात् अतएवाशूर्पणखावत् ॥ अनला कन्याकुंभीनसी धर्मतो न्यायतः स्वसा भवति ॥ २४ ॥ यज्ञप्रवृत्ते तेन दीक्षा बत्वा युद्धप्रवृत्तिनिवारणं ॥ यज्ञप्रमत्त इति पाठे यज्ञेन प्रमत्ते स्वगृहकृत्य विस्मृतिमति अंतर्जलोषिते तपोर्यमिति शेषः ॥ २५ ॥ इह संमतान्प्रसिद्धान्स्थितांश्चेत्यर्थः ॥ २६ ॥ मधोः स्वसुहृदं श्रुत्वाप्यस्माभिः क्षांतमेव ननु सहतः ॥ २७ ॥ कुतस्तत्राह ॥ यस्मा

मातृष्वसुरथास्माकं साचकन्यानलोद्भवा ॥ भवत्यस्माकमेवैषा भ्रातृणां धर्मतः स्वसा ॥ २४ ॥ साहता मधुनाराजन्नाक्षसेनवलीयसा ॥ यज्ञप्रवृत्ते पुत्रे तु मयि चांतर्जलोषिते ॥ २५ ॥ कुंभकर्णो महाराज निद्रामनुभवत्यथ ॥ निहत्य राक्षसश्रेष्ठानमात्यानि ह संमतान् ॥ २६ ॥ धर्षयित्वा हताराज नृगुणाप्यंतःपुरे तव ॥ श्रुत्वा पितृन्महाराज क्षांतमेव हतो न सः ॥ २७ ॥ यस्मादवश्यं दातव्या कन्या भर्त्रे हि भ्रातृभिः ॥ तदेतत्कर्मणोऽद्यस्य फलं पापस्य दुर्मतेः ॥ २८ ॥ अस्मिन्नेवाभिसंप्राप्तं लोके विदितमस्तुते ॥ विभीषणवचः श्रुत्वा राक्षसेन्द्रः सरावणः ॥ २९ ॥ दौरात्म्येनात्मनोद्धूतस्तप्तांभा इव सागरः ॥ ततो ब्रवीद्दशग्रीवः क्रुद्धः संरक्तलोचनः ॥ ३० ॥ कल्प्यतां मे रथः शीघ्रं शूराः सज्जीभवंतु नः ॥ भ्राता मे कुंभकर्णश्च ये च मुख्यानि शाचराः ॥ ३१ ॥ बाहनान्यधिरोहंतु नानाप्रहरणायुधाः ॥ अद्य तं समरे हत्वामधुरावणनिर्भयं ॥ ३२ ॥ सुरलोकं गमिष्यामि युद्धाकांक्षी सुहृदतः ॥ अक्षौहिणी सहस्राणि च त्वार्यग्याणि रक्षसां ॥ ३३ ॥

इति ॥ भ्रातृभिरिति गुरुपरं ॥ तदेतत् ब्राह्म्यादिन्याय्यविधिं विना बलात्कन्याहरणरूपं अस्य कर्मणः परदारहरणरूपस्य पापस्य ॥ २८ ॥ अस्मिन्नेव अस्मिन्क्षण एव ॥ अभिसंप्राप्तं फलत्वेन प्राप्तं ते इदं कर्म तत्कालं तत्फलप्राप्तिश्च लोके विदितमस्तु परदारहरणस्य झटिति फलदतेति ज्ञात्वा लोकस्ततो निवर्त्यत इति भावः ॥ २९ ॥ आत्मना कृतेन दौरात्म्येनोद्धूतः पीडितः ॥ तप्तांभाः सागर इव जातः अतितप्तो जात इत्यर्थः ॥ ३० ॥ ३१ ॥ रावणनिर्भयं रावणान्निर्भयं ॥ ३२ ॥ अग्न्याणि मुख्यानि ॥ ३३ ॥